ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЛЮТОГО 1976 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, FEBRUARY 6, 1976 No. 24. VOL. LXXXIII.

КОНГРЕС ФРАНЦУЗЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ПОЧАВСЯ ПІД ЗНАКОМ ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЇ ПЛЮЩА. ФРАНЦУЗЬКА І СВІТОВА ПРЕСА ШИРОКО КОМЕНТУЮТЬ ТВЕРДЖЕННЯ ПЛЮЩА ПРО СОВЄТСЬКУ ЗВИРОДНІЛУ СИСТЕМУ

АМЕРИКАНСЬКІ МЕТОДИСТИ СТАЮТЬ В ОБОРОНІ О. В. РОМАНЮКА

Даллас, Тексас, ЗСА (УІС „Смолоскип"). — Найбільша у світі методистська газета „Тексан Методіст — Юнайтед Методіст Репортер" (ТМ-ЮМР), яка появляється тиражем у 340 тисяч примірників тижнево, опублікувала статтю про о. Василя Романюка, закликаючи своїх вірних слати св. Біблію для о. В. Романюка на адресу совєтського амбасадора у Вашінгтоні А. Добриніна.

Зразу після появи цієї статті 30 січня 1976 р., американський районовий адвокат з Гейнесвіл, Тексас, Ґреґорі Л. Андервуд, написав драматичного листа до А. Добриніна і вислав йому св. Біблію, як символ свободи релігії.

Після того, як на захід дісталася інформація про кількамісячну голодівку українського православного священика о. Василя Романюка, який знаходиться в Мордовських концтаборах і домагається права мати Біблію, віцепрезидент „Смолоскипу" для зовнішніх справ, д-р А. Зварун, зразу сконтактувався з деякими керівниками Міжнародної Ради Церков, які брали участь в Генеральній Асамблеї цієї Ради в Найробі (Кенія) з кінцем минулого року. Один з цих учасників (який просив не подавати свого прізвища) знав про справу о. Романюка і дорікав, що ніхто з українців не довів її до відома учасників Асамблеї в Найробі.

Довгі розмови в справі о. В. Романюка мав А. Зварун з пастором Г. Накліном, визначним діячем Методистської Церкви і багаторічним місіонарем в африканських країнах, а таксамо з головним редактором газети „Юнайтед Методіст Репортер" Б. Героном та членом редакції цієї газети Барбарою Берґ, які погодилися дати всебічну підтримку справі о. В. Романюка та опублікувати в їхній газеті статтю і заклик.

Отець В. Романюк

Статтю в газеті „Юнайтед Методист Репортер" (з 30-го січня 1976 р.) написала Барбара Берґ. Подаємо повний текст цієї статті в перекладі на українську мову:

„Ув'язнений священик веде голодівку в обороні Біблії"

„Ваша Біблія може принести свободу о. Василеві Романюкові".

Це слова Андрія Зваруна з Інформаційної Служби „Смолоскип".

53-річний український православний священик перебуває від 1972 року в концентраційному таборі в Мордо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Папа критикує феміністок

Рим. — Голова Католицької Церкви папа Павло VI гостро скритикував діяльність так званого феміністичного руху і заявився за „виявом мудрости і реалізму" у відношенні до справедливої розв'язки питання рівности жінок з чоловіками, а зокрема високого призначення жінки в суспільстві. Пропоноване рухом феміністок „зрівняння жінок з чоловіками" може довести до затрати жіночої притаманности. Головне завдання жінок, — на думку Папи — материнство, бо жінка відіграє першочергову ролю у вихованні дітей. Папа Римський відмітив при тому, що чоловік і жінка „рівні перед Богом" і тому повинні бути „рівними" в професійній і громадській праці.

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У СІЧНІ 1976 Р.

Округа (осідок)	Кільк. Відд.	Прид. чл. у січні
ОКРУГИ ПЕНСИЛЬВЕНІЇ		
Філядельфія	39	25
Піттсбурґ	18	11
Шамокин	20	6
Аллентавн	11	5
Скрентон	9	2
Вилкс Бери	9	1
Разом:	106	50
ОКРУГА МЕРИЛЕНДУ		
Балтимор	9	5
ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ		
Ню Йорк	34	25
Сиракюзи-Ютика	13	9
Рочестер	9	6
Трой	7	10
Боффало	10	4
Разом:	73	54
ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ		
Нюарк	22	21
Джерзі Сіті	11	6
Перт Амбой	12	4
Пассейк	7	4
Разом:	52	35
ОКРУГИ ІЛЛІНОЙ, МІЧИГЕН І ОГАЙО		
Чікаґо	35	15
Детройт	20	13
Клівленд	20	11
Янгставн	9	5
Разом:	84	44
ОКРУГИ НОВОЇ АНГЛІЇ		
Ню Гейвен,	19	10
Бостон	5	3
Вунсакет	6	3
Разом:	30	16
ОКРУГИ ЗАХІДНІХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ		
Централні	6	1
Міннеаполіс	7	1
Ст. Луїз	6	—
Разом:	19	2
Необ'єднані Відд. в Америці	20	4
ОКРУГИ КАНАДИ		
Торонто	25	7
Монтреаль	10	13
Ніяґара	9	1
Захід Канади	18	5
Разом:	63	26
Загальна сума:	545	236

„ПЛЮЩ ОБВИНУВАЧУЄ!" ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ШИРОКО КОМЕНТУЄ ПЛЮЩА ТА ЙОГО ВИСТУП

Париж. (Т.Дж.) — Пресова конференція Л. Плюща і його дружини стала справді голосною міжнародною подією. Він заявив себе марксистом в світлі різних реверансів від західніх компартій, які він ймовірно вважає носіями чистих марксистських ідей. Це залишить його на довгий час на міжнародному ринку між активними лівими колами, зокрема між колами тих крайніх лівих, що намагаються у різних країнах „окрилювати" компартію зліва. Але заявивши себе одноголосно українцем і самостійником, Леонід Плющ тим самими виносить українську проблему на міжнародні води бодай на лівому крилі міжнародної опінії.

У найповажнішому паризькому щоденнику „Ле Монд" Плющ заявив, що він проти русифікації України, що він за розвиток українського відродження і знає, що воно в 1920-их роках було розстріляне, знає всю політику Москви, спрямовану на знищення української духовости, і тому стоїть за відділення України від Росії. Окрему проблему становить його заява, що в самостійній Україні буде можливе не тільки збереження національної духовости, але й побудова соціялізму.

Про сучасний стан Плюща „Ле Монд" каже: блакитні, живі очі, які вже реаґують на світла, чого не було раніше з уваги на ефект наркотиків; опухлість з обличчя зникла, в роті йому все ще сухо; Плющ — людина серйозна, твердого і завзятого характеру, певний себе в духовому відношенні. Він ночами читає, щоб надробити втрачене. Він хоче бути поінформованим, щоб краще розуміти новий світ, в якому він знайшовся, далеко від своєї української батьківщини, до якої він залишається пристрасно прив'язаний.

Правого напрямку щоденник „Ль'Ерер" з 4-го лютого, 1976 року, найперше заторкує справу відношення Плюща до французької компартії, наголошуючи, що пусто звертатися до цієї партії в справах переслідування в СССР, бо не слід утотожнювати Політбюра з бюром скарг. Адже листи матері В. Буковского також не дійшли до ЦК французької компартії. Додамо від себе, що не дійшли звернення С. Караванського і його дружини Ніни Строкатої. В дальшому цей щоденник передбачає, що „Ль'Юманіте" ані не помістить листа Плюща, ані не виступить в обороні Мустафи Джемілєва, як про це просив Л. Плющ. Конгрес французької компартії, що почався 4-го лютого, говоритиме про репресії у Франції, а Плюща незабаром французькі комуністи перенесуть на смітник історії поруч Солженіцина, Пастернака, Керенського та інших білоґвардійців. Цей щоденник закінчує коментар: „Плющ не має чого сподіватися від тих, кого зве своїми приятелями — від французьких комуністів".

„Лє Фіґаро", в числі з 3-го лютого, подав обширне повідомлення про пресову кон-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Леонід Плющ

ЩЕ ПРО ПРЕСОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА

Париж. (Т. Дж.) — Доволі несподівано для всіх відбулася тут у вівторок 3-го лютого пресова конференція Леоніда Плюща, в якій активну ролю брала і пані Татьяна Плющ. В конференції взяло участь 130 журналістів, понад 30 фотографів (у вчорашньому виданні „Свободи" ці цифри були подані помилково) та різні особистості. Пресконференція почалася виступом відомого артиста Іва Монтань, що славився колись, як великий прихильник СССР. Конференція була несподіванкою тому, що Леонід Плющ заявляв, що він не чується на силах виступити перед громадою журналістів та що він не обзнайомився ще зі західнім світом. Наступно він заявив, що йому ще треба часу на змобілізовання всіх своїх сил.

Плющ появився в світлі рефлекторів із зачесаною поріділою чуприною, із завзяттям в обличчі і дуже-дуже напружений. Пані Татьяна, як завжди, усміхнена і спокійна, готова підтримати чоловіка тут, як підтримувала його там у далеко важчих умовинах.

Леонід Плющ найперше спростовує поголоски про те, що будь-хто ізолював його.

„Коли в СССР була змога протиставитись тискові, то що ж говорити про такі можливості тут", заявив Л. Плющ. Він ще раз дякував усім, що причинилися до його звільнення, називаючи серед різних установ і комітетів рівнож „різні українські організації". Він дякував Комуністичній партії Франції і повідомив, що вислав конґресові, що мав початися в середу, 4-го лютого, листа з подякою і закликом вимагати звільнення тих, що залишилися там, прохаючи опублікувати цього листа в органі партії. Та сталася провокація за методами КҐБ.: хтось перехопив листа і передав редакціям різних газет. ЦК Комуністичної партії мав заявити, що вони жадного листа не отримали, а „Л' Юманіте" не може публікувати листа, щоб не був оприлюднений передчасно.

Чергового дня, 4-го лютого, одна з правих місцевих газет написала, що ніхто не міг зробити такої містифікації крім самої Компартії Франції, щоб утопити справу у формальних проблемах і щоб голова совєтської делеґації на конґрес партії, Кириленко, „українець як і Л. Плющ, але який стоїть по другому боці барикади", не мусів брати на себе зобов'язання.

В дальшому Плющ дякував усім, що прислали йому телеграми і привітання з приводу звільнення, вибачився, що не має фізичної змоги всім відповісти особисто. З огляду на стан здоров'я, зокрема ще далекого повернення до професійних спроможностей, він відчитав лише початок своєї заяви, решту відчитала перекладачка французькою мовою. Відповіді на питання перекладалися також на англійську мову. (Текст цієї заяви був надрукований у попередньому числі „Свободи").

Спокійним і твердим голосом людина, що не зламалася і в найважчих, прямо макабричних обставинах і тор-

(Закінчення на стор. 4-ій)

КОНҐРЕС ФРАНЦУЗЬКОЇ КОМПАРТІЇ ПІД ЗНАКОМ Л. ПЛЮЩА

Париж. — Відкриваючи 22-ий Конгрес французької комуністичної партії, її провідник Жорж Марше у середу, 4-го лютого, заатакував Совєтський Союз за „несправедливі та неоправдані" репресії проти своїх громадян. Промовляючи перед 1,700 делеґатами та представниками інших компартій, включно із Андреєм Кіріленком, членом совєтського Політбюро, Марше сказав, що спонукою до його закидів були „деякі події, які відбуваються в Совєтському Союзі". Західні коментатори інтерпретують ці слова як натяки на пресову конференцію українського математика - дисидента Леоніда Плюща, яка відбулася в Парижі день раніше і в якій Плющ описав знущання над політичними в'язнями та іншими пацієнтами совєтських закладів для умовохворих. Впливовий „Ню Йорк Таймс", інформуючи про відкриття конґресу французької компартії, відмітив, що Марше правдоподібно заатакував Совєтський Союз під впливом заяв Леоніда Плюща.

Під час своєї 4-годинної промови Жорж Марше, між іншим, сказав: „Це зовсім природно, що ми висловлюємо наше непогодження із репресивними методами, які порушують свободу думки, слова чи творчости, не зважаючи де ці репресії відбуваються". Називаючи Совєтський Союз поіменно, Марше заявив: „Ми не можемо погодитися на те, щоб комуністичні ідеали, ціллю яких є щастя людини і за які ми закликаємо робітників боротися, були заплямлені несправедливими і неоправданими вчинками".

Газета „Л'Юманіте", офіціоз французької компартії, у своєму виданні з середи, 4-го лютого, помістила коротке, але точне звідомлення із пресконференції Леоніда Плюща, а скрайньо ліва газета „Ліберасйон", яка є комуністичного напрямку, але ворожо наставлена до Жоржа Марше, помістила довгий репортаж із пресконференції на першій сторінці. Поміркованi та консервативні газети Парижу також присвятили дуже багато місця для пресконференції Плюща, переважно поміщуючи свої репортажі на перших сторінках.

Під час відкриття конґресу компартії, Жорж Марше недвозначно подав до відома, що французькі комуністи стараються встановити ближчі зв'язки з іншими комуністичними партіями в Европі, які все більше виявляють непогодження з Москвою. Протягом останніх кількох місяців французькі комуністи приєдналися до компартій Італії, Еспанії, Югославії та Румунії в стараннях не допустити до здійснення задумів Москви, яка хоче, щоб на конференції европейських комуністичних партій була привернена одностайність в поглядах. Як відомо, скликання цієї конференції відкладають вже кілька разів. Минулого листопада компартії Франції та Італії оприлюднили спільну резолюцію, в якій заявили, що підтримують принцип багатопартійности, а відкидають однопартійну систему, яка існує в СССР. Під час теперішнього конгресу французької компартії Жорж Марше знову закликав членство формально виключити з французької комуністичної доктрини принцип „диктатури пролетаріяту", заявляючи, що цей принцип дуже нагадує фашистські принципи Гітлера, Муссоліні, Салязара і Франка. Коментатори думають, що французькі комуністи рішили „злібералізувати" свою програму та вийти з-під впливу Москви, бо почали втрачати підтримку лівих елементів на користь Соціялістичної партії. Думають, що виступ французької комуністичної партії в обороні Леоніда Плюща, коли він ще перебував у закладі для умовохворих у Дніпропетровську, також був спричинений бажанням доказати, що компартія Франції стоїть на демократичних і гуманітарних принципах і є незалежною від Москви.

„Дейлі Нюз", коментуючи виступ Плюща, порівнює совєтську систему з нацизмом

Ню Йорк. — Популярний і багатотиражний місцевий щоденник „Дейлі Нюз" у виданні з 4-го лютого коментує виступ Леоніда Плюща на пресовій конференції в Парижі і на тій підставі порівнює совєтську народовбивчу систему з нацизмом та закликає світову публічну опінію до протесту, зокрема до засуду й зірвання всяких зв'язків зі совєтськими психіятрами, які „систематичною перверсією зраджують медичну етику". В редакційному коментарі на цю тему, названому: „Людські права на совєтський лад", сказано:

„Російському математикові і політичному дисидентові Леонідові Плющеві дозволено залишити Совєтський Союз після того, як він протягом трьох років пройшов в психіятричному заведенні тортури, що звучать, як ґотицька казка про жахіття. Під час ув'язнення Плюща напомповувано медикаментами, які практично переміновували його в зомбі. Психіятри і потвори таємної поліції співпрацювали, щоб сполокати йому мозок до самозречення. Так то в СССР шанується і практикується „дух Гельсінок" відносно людських прав. І якщо ще, можливо, було б забагато надіятися, що політичний провід світу підійметься у протесті, причини для обурення не менш наглячі, як були тоді, коли всі цивілізовані люди засуджували нацистські медичні експерименти над безпомічними людьми. Систематична перверзія та зрада медичної етики совєтськими психіятрами добре удокументована і вони повинні бути засуджені перед світом та відтяті від будь-яких зв'язків з їхніми колеґами" — сказано в коментарі „Дейлі Нюз".

До речі: „Дейлі Нюз" не одинокий, що назвав Леоніда Плюща „російським математиком". На телефонічні інтерпеляції в справі постійного плутання національної ідентифікації Плюща та інших, газета та інші засоби масової інформації виправдуються тим, що в їхньому понятті „російський" означає „совєтський".

ТАСС знову напастує Кіссінджера

Москва. — Совєтська пресова аґенція ТАСС 4-го лютого ц.р. знову заатакувала державного секретаря Генрі Кіссінджера, який на думку Москва постійно намагається „викривляти закордонну політику Совєтського Союзу". „Іґноруючи загальну настанову Державного департаменту і мирну політику Совєтського Союзу, — говориться в напасливій замітці ТАСС, — Кіссінджер ввесь час говорить про якусь експансію та інтенцію аґресії Совєтського Союзу в Африці". ТАСС, покликаючись на промову Кіссінджера, яку він виголосив 3-го лютого в Сан Франсіско, каже, що „Державний секретар ЗСА постійно жонґлює фактами, щоб увести в помилку слухачів".

АВТОБУСИ ДО ШАМОКІНУ

З Головної Канцелярії Українського Народного Союзу інформують:

У відповідь на численні запити щодо можливостей зорганізованої поїздки винайменими автобусами на великий Український Фестиваль, що його влаштовує УНСоюз у мальовничому Шамокіні в Пенсильвенії в суботу і неділю 21 і 22 лютого ц. р. для відмічення 200-річчя Незалежности Америки та 100-річчя масового українського поселення в цій країні, яке й почалося в шамокінському Басейні Твердого Вугілля, УНСоюз плянує піти на зустріч зацікавленим та зорганізувати таку поїздку з метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі винайменими автобусами, якщо буде відповідна кількість зголошених. Зголошуватись треба негайно телефонами: з Ню Йорку — 227-2550 і 227-5251 та з Ню Джерзі – 451.2200.

Европейські соціялісти не погоджуються з Кіссінджером

Бонн, Західня Німеччина. — Американські газети, а зокрема „Ню Йорк Таймс", інформують, що державний секретар Генрі Кіссінджер рекомендував і настоював, щоб европейські соціялістичні партії відмовилися від співпраці з комуністами, зокрема у Франції і Італії, але його апель не знайшов одобрення в лідерів цих партій, а навпаки, викликав в деякого невдоволення. Деякі соціялістичні лідери Франції, Швеції і Німеччини вважають, що американська тенденція може пошкодити намаганням деяких комуністичних партій вирватись з-під контролі Москви. Кіссінджер, який в принципі відкидає арґументацію европейських соціялістичних лідерів, докладно з'ясував ще перед загальною конференцією европейських соціялістичних партій, яка відбулася, як відомо, 18 і 19-го січня ц.р. в данській місцевості Гельсінґор свій погляд в окремому листку, що його перманентно випускає Державний департамент і який служить зв'язком між Державним департаментом і американськими амбасадами в світі. Соціял-демократи в Бонні, соціялісти в Парижі і Стокгольмі підтвердили це своїми заявами, що в цій справі з ними розмовляли американські амбасадори.

У зверненні Кіссінджера, між іншим, згадувалось, що помимо деяких незначних комуністичних партій Франції і Італії, комуністи як такі, в нічому не змінились і вони й далі залишились небезпечною для західньої демократії і західнього способу життя силою. В документі теж говориться, що лідери соціялістичних партій Европи зроблять велику помилку, якщо вони підуть на щиру співпрацю з комуністами. Документ, чи радше звернення Генрі Кіссінджера, як інформує европейський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" К. Вітней з Бонну, викликав деяку консгернацію і, як це відмітив один з американських дипломатів, „такої мови вони не чули від часу, коли державним секретарем ЗСА був ще Джон Фостер Даллес".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Голос Леоніда Плюща

З Біблії відома історія єрихонських труб, від голосу яких розпались мури старовинного канаанського міста після того, як діти Ізраїля, трублячи на них, обійшли ці мури сім разів.

Біблійну історію цих єрихонських труб науковці вважають за леґенду і так само перебільшенням можна б вважати порівняння з ними голосу Леоніда Плюща на міжнародній пресовій конференції в Парижі минулого вівтірка. Але є багато підстав думати і сподіватись, що цей голос Плюща таки поважно потрясе і надщербить мури совєтської тюрми народів у міжнародній опінії. Вказує на це увага, з якою до цієї конференції з Плющем поставились міжнародні засоби масової інформації та розголос, що його ця конференція дістала в західньому світі.

На це є ряд об'єктивних причин. Першою з них є сама особа Плюща та його доля в Совєтському Союзі. Він сам окреслює себе нео-марксистом — можна б сказати — марксистом - ідеалістом. Совєтську систему державного капіталізму розкриває і засуджує не „ворог народу", не „буржуазний націоналіст", але людина, яка вірить в соціялізм, як найбільш сприємливу для народу систему. Не може бути сумніву, що такий засуд совєтської системи її ж вихованком, при рівночасному потвердженні тоталітарного терору та нелюдських жорстокостей, матиме свій імпакт зокрема на ліві партії і угрупування, включно з комуністами і лівими соціялістами, зокрема у Франції та Італії, де ці угрупування мають поважну силу і впливи. Голос Плюща може мати рішальний вплив на дальше формування політики тих партій та на їх відношення до Совєтського Союзу, що може в результаті довести до створення ще одного фронту проти рабовласницького Совєтського Союзу.

На цьому тлі тим більше значення мають інформації Плюща та його становище щодо положення і долі його батьківщини - України. Його ствердження могутньо вдаряють по зручно поширюваній совєтською пропаґандою фікції про „суверенність" Української Совєтської Соціялістичної Республіки і доказують цілком протилежне: Україна є в кожному відношенні поневоленою нацією з усіми жахливими консеквенціями такого положення включно з терором і переслідуваннями за національну свідомість, безпощадною русифікацією та фальшуванням історії, жорстоким винищуванням культурних діячів та здушуванням кожного прояву національної ідентичности. Не менш важливим є дальше ствердження Плюща, що український нарід прагне незалежности, бо тільки в незалежній Україні він може встановити систему свого вибору та плекати свою національну культуру.

Насувається ще багато інших подібних думок та висновків. Читачі знайдуть їх також в оригінальних репортажах нашого кореспондента з Парижа, надрукованих в цьому числі. Сумарично можна погодитися з коментарем, що Леонід Плющ своїм виступом та своєю поставою знову вмістив Україну на мапі світу із чітким зазначенням її незавидної долі та її прагнень. Його персональна постава, інтелект і знання справи, як і його поведіка, що викликали подив серед найбільш холодних до таких справ міжнародних журналістів, додають ваги його твердженням. Тим то і його голос можна порівнювати до біблійного голосу єрихонських труб. Плющ зробив добру прислугу своєму справді многострадальному і справді нескореному народові, символом якого міг би у цьому відношенні сам послужити.

„Доктрина" Кіссінджера

Промовляючи минулого вівтірка у Сан Франсіско, державний секретар Генрі Кіссінджер заявив, що ЗСА у своїх зв'язках із Совєтським Союзом мусять застосовувати „двоякісну політику": гостро протиставитися експансіоністичним спробам Москви, але в той же час старатися встановити „більш конструктивні відносини" між Совєтським Союзом і Америкою. Як приклад він сказав, що ЗСА повинні були гостріше зареаґувати на совєтську і кубинську інтервенцію в Анґолі, що не сталося з уваги на помилкове рішення Конґресу, але також заявив, що в той самий час Америка мусить прикладати всіх зусиль, щоб був підписаний новий договір між СССР і ЗСА щодо обмеження стратегічної атомової зброї, бо тільки такий договір зменшить загрозу атомової війни.

Як бачимо, секретар Кіссінджер знову висуває свою улюблену „доктрину" на розв'язку майже всіх проблем світу: конечність „балянсу".

Він пропонує, щоб „збалянсована політика" Америки відносно Совєтського Союзу включала стійкість, але також примирення, сильну оборонну спроможність, але теж старання обмежити зброю, політичну принциповість, але рівнож економічні спонуки. Кіссінджер, якого часто називають Меттерніхом 20-го сторіччя, у своїх наукових працях та як дорадник Білого Дому для закордонних справ, а опісля як державний секретар, завжди наголошував потребу „балянсу сил" у світі. Не диво, що тепер він також вимагає „збалянсованої" закордонної політики відносно Совєтського Союзу.

Однак, як вказують коментатори, пропозиції Кіссінджера, які добре виглядають в теорії, не мають великих виглядів на успіх в практиці, бо „політика балянсу" мусить мати підтримку обох сторін, тобто ЗСА та СССР. Тим часом, Москва не бажає жадного балянсу, а використовує всі можливі заходи, включно з політикою деґанту, для здобуття мілітарної, економічної, технологічної переваги над Америкою та рештою країн вільного світу. Совєтські верховоди погоджуються тільки на такі „компроміси", які опісля вийдуть на їхню користь. Безнастанно говорячи про потребу „міжнародної розрядки", Москва старається використати політику відпруження та всі інші заходи для здійснення своєї кінцевої мети — запанувати над цілим світом.

„Доктрина" Кіссінджера може добре виглядати в теорії, але в практиці вона вже давно збанкрутувала.

Я. Гайвас

ГРА З ВОГНЕМ

Однією з найпопулярніших цитат є без сумніву відомий вислів Карла Клявцевіца, великого теоретика воєнного мистецтва, що „війна є продовження політики тільки іншими засобами". Фраза ця викликала й викликає численні відгуки й коментарі та породжує дальші узагальнюючі ствердження. Одним з них є не менше відоме сьогодні, що „політика є продовження війни, боротьби, тільки іншими, не мілітарними засобами". Що значить оригінальна думка Клявзевіца? Можна її викладати й інтерпретувати по-різному, але найосновніше в ній слідуюче: там, де політика не може знайти розв'язки, доводиться послуговуватися війною, якщо, очевидно, є до цього відповідні передумови й воля вжити цей найкрайніший, уже ризиковний і обосічний засіб.

Дальший логічний висновок мусить бути отже: політика, яка не є підтримана силою, за якою не стоїть воля у потребі її ужити, є не лише обмежена у своїх можливостях, але й наражена на невдачі. Не опираючись на силу і на очевидну рішучість у потребі вжити її, така політика може тільки послуговуватися грою, маневром, силою переховування, умовляння і подібними засобами. Ці засоби добрі в обличчі подібних партнерів, які теж рішені не вживати засобів сили; коли ж трапиться аґресивний партнер, безкомпромісовий, готовий за всяку ціну осягнути свою ціль та ще й такий, що до краю задурманений своїми уявами й прагненнями, або зовсім фальшиво розцінює відношення сил, тобто бачить повну силову перевагу по своєму боці, — тоді така політика виставлена на небезпеку часткової, або навіть тотальної невдачі.

Дві останні світові війни виросли, власне, на таких помилкових обчисленнях і уявах. Особливо показовим було поступування Гітлера перед Другою світовою війною, почуття сили якого і переконання у власній геніяльності, впевненість у абсолютну невідхильність, „історичну конечність" власної перемоги, численні успіхи, накінець калькуляція, що західні держави не виступлять війною, довели до війни, яка започаткувала ланцюг доосновних перетворень у цілому світі.

Подібна ситуація сьогодні. З одного боку маємо демократичний світ на чолі з Америкою, який за всяку ціну хоче уникнути війни. Це, зрештою, зовсім зрозуміле, бо ж війна приносить втрати, знищення, незчисленні людські жертви, й вона завжди вагітна загрозою, що у її висліді наступлять революційні зміни, які зметуть з лиця землі існуючий лад і тих, що його очолюють. В додатку модерна війна з усіма прямо неймовірними засобами масового знищення взагалі важка до передбачування її катастрофальних наслідків. Та й не можна виключити, що вона в певному моменті вихопиться з-під контролі урядів і штабів і набере характеру взаємного всезнищування й руїни. Тому бажання Заходу не допустити до війни зрозуміле. До якоїсь міри . . .

Бо чи то збігом обставин, чи наслідком якоїсь ще невідкритої людиною внутрішньої закономірности в розвитку людського роду, на арені історії появився чинник, який видимо іґнорує увесь досвід. Він задивлений тільки в себе і у свої уяви та пересуди, рішений до останнього використати нехіть демократичного світу до війни, а може навіть переконаний, що той світ уже дійшов до того стану ситости й вигоди, що вже навіть нездібний у потребі оборонити себе всіма доступними засобами. Очевидно, що цим чинником є СССР. Це потуга з безмірними силами й засобами, ведена безоглядними ватажками, — бо державними мужами їх в ніякому разі назвати не можна, — впевненими в своїй непереможності, в своєму виключному посіданні знання „основних прав розвитку природи і людей", а тим самим впевненими в історичній конечності своєї остаточної перемоги. Перемоги, яка мала б розпочати зовсім нову добу людського роду на цілковитому знищенні всього, що було дотепер — людського досвіду, століттями творених суспільних систем і т.д.

Майже втертими шляхами розгортається щораз новий акт світової драми по такому „клясичному" принципі: зав'язання конфлікту з ініціятиви СССР в найвигіднішому для нього пункті світу, заходи демократій погасити конфлікт уступками й концесіями, які тільки, очевидно, зміцнюють СССР і дають йому змогу підкинути й угрупувати свої та своїх союзників сили, а коли прийде до такого згущення їхньої сили, що передбачений успіх, тоді рішучі потягнення з їхнього боку. Мирних заходів СССР ніколи „не відкидає", бо ж треба підготовитися. Коли ж приходить криза, захід, який апріорі виключає ужиття сили, відступає, і вислід очевидний.

Останні тижні принесли тривожні сиґнали з трьох різних світових театрів. Покищо найгірше розвинулася ситуація на Близькому Сході. Москва не жаліла арабам усіх засобів і зовсім не скривалася з наштовхуванням їх на далекойдуче загострення конфлікту включно зі силовою пробою. ЗСА і їхні союзники шукали за всяку ціну мирного полагодження конфлікту, тиснули всіми засобами на єдиний чинник, що міг протиставитися силою, тобто Ізраїль, а для підкреслення своїх мирних намірів самі робили й своїм союзникам пропонували робити уступки. Гра тривала, аж конфлікт дійшов до кульмінаційного пункту в Ливані; тоді союзник Москви Сирія кинула підкорені їй збройні сили палестинців на Ливан і за декілька днів наступив кінець драми — Сирія подиктувала мир, обіцявши, як це завжди в такій ситуації

(Закінчення на стор. 3-ій)

П. Феденко

ДИСКУСІЯ МІЖ СОЦІЯЛІСТАМИ, ПОЛЕМІКА МІЖ КОМУНІСТАМИ

Коли глянути на історію соціялістичного руху в Европі, то можна ствердити, що в соціялістичних партіях різних країн і на міжнародних конґресах соціялістичних партій — Соціялістичного Інтернаціоналу — не вгавали завзяті спори — теоретичні й практичні. В спорах між „економістами" (марксистами) та прихильниками Михайла Бакуніна, російського анархіста, розпався І Соціялістичний Інтернаціонал 1872 року.

Суть спору була в тому, що Бакунін уважав країни з відсталим господарством, зокрема Росію, за більш підготовані до соціялістичної перебудови, ніж індустріяльні держави Західньої Европи. Натомість Маркс та Енґельс твердили, що для успішного переходу до соціялізму потрібна „господарська база", розвинена капіталістична економіка. Тим то Маркс і Енґельс були противниками бунтарства анархістів і не радили еспанським соціялістам слухати пропаґанди Бакуніна. На думку Маркса еспанське господарство в той час було неготове, недозріле для переходу до соціялізму.

Спір між „марксистами" і противниками Марксової теорії затих від кінця XIX віку і до Першої світової війни. Погляди Маркса на перехід до соціялізму через організовані політичні партії та робітничі юнії переважали в соціялістичному русі різних країн. Однак, Перша світова війна від 1914 року збудила давні спори, але вже між самими „марксистами".

„Забіякою" в нових спорах став В. Ленін, що розколов російську соціялдемократію на „большевиків" і „меньшевиків" ще 1903 року. Коли почалася війна 1914 року, то Ленін проголосив, що цю війну треба завершити всесвітньою соціялістичною революцією. Ленін розумів, що економічно відстала Росія не мала ґрунту для створення соціялістичного господарства. Але він вірив, що соціялізм буде збудований у країнах індустріяльних, а тоді передові країни допоможуть і некультурній Росії перескочити на вищий щабель.

Надії Леніна не справдились. Хоч большевицька партія захопила владу в Росії 7 листопада 1917 р. і проголосила „диктатуру пролетаріяту", однак в індустріяльних країнах прихильники Леніна влади не здобули. От тоді московські комуністи створили в своїй країні господарство, кероване партійною диктатурою, і назвали цю систему „соціялізмом в одній країні". Московська пропаґанда і щедрі субвенції комуністичним групам у різних країнах ширили вплив російської компартії у світі. Нині діють комуністичні уряди в країнах від кордонів Баварії в Европі до Курильських островів і до Шанхаю та Сайґону в Східній Азії. Навіть на острові Кубі панує Фідель Кастро.

Ленін і його наслідник Сталін хотіли командувати комуністичними партіями в світі, як генерал командує арміями, дивізіями, полками. Однак, не всі комуністи хотіли коритися московській команді: югославський маршал Тіто збунтувався 1947-1948 року і знайшов свій „шлях до соціялізму". Слідом пішла комуністична партія Китаю, а від 1956 р. італійський комуніст Пальміро Толлятті проголосив „многоцентровість" або „поліцентризм". Згідно з цим поглядом, кожна компартія рішає самостійно, які реформи й способи треба вживати в своїй країні. Цей погляд визнано в Москві за „єресь", за „ревізіонізм". Однак, Кремль може диктувати тільки тим компартіям, що знаходяться в сфері „совєтського бльоку". Міг Брєжнєв послати військо в Чехо-Словаччину, щоб не допустити до „соціялізму з людяним обличчям". Але командувати над компартіями вільних країн Москва не може.

Цей факт перешкоджає скликати конференцію европейських компартій, до якої запрошено теж Монголію та Кубу. Підготовна робота до цієї конференції показала, що компартії вільних країн (Італії, Франції, Англії і т. д.) відкидають московське провідництво („гегемонію"). Мало того: французькі комуністи хочуть виключити із своєї програми слова „диктатура пролетаріяту" і засуджують „лікування" критиків режиму в СССР у шпиталях для душевнохворих. Італійські комуністи твердять, що шлях до соціялізму мусить іти через демократію і і обстоюють „плюралізм", многопартійність у суспільному житті.

Досі московським теоретикам не вдалося повернути західньо - европейських комуністів до ленінської „правдивої віри". Адже ж влада, не обмежена будь-якими законами, що спирається на фізичне насильство, — партійна диктатура" — це основа „ленінізму". Можна зрозуміти переполох, який настав у політбюрі компартії в Москві! Бо, коли допустити такий „розбрід" у компартіях вільних країн, то це віщує занепад московського впливу в комуністичному русі взагалі.

У зв'язку зі спорами в рядах колись монолітного комуністичного руху слід згадати дискусії між соціялістичними партіями Західньої Европи, що відбулися в Гельсінґері (Данія) 18-19 січня 1976 р. Були там представлені прем'єри Великобританії, Швеції, Данії, Німеччини, Австрії, Голляндії, Бельгії та провідники соціялістичних партій, які не мають влади в своїх країнах: Італії, Франції, Португалії, Еспанії.

В Італії та Франції кому-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„МЕНІ ЗРОБИЛИ КРИВДУ"...

На сторінках „Свободи" кілька дописувачів зробили мені кривду неоправданими і безпідставними закидами. Звичайно, на це можна не реаґувати. Але хочу довести до відома моїх приятелів і всіх читачів правду.

Я не називала інтерв'ю в „Свободі" „конфліктною ситуацією", бо такої й не було. Конфліктною ситуацією можна було б назвати випадок, коли в Лінкольн Центрі в Ню Йорку того самого дня виступала совєтська співачка Бела Руденко, заанґажована аґенцією Юрока і мала переважно українську публіку, а Галина Андреадіс тоді ж, заанґажована Лінкольн Центром, співала б там же, в іншій залі — переважно для англомовної публіки.

Треба мати мюнхгавзенську відвагу, щоб порівнювати виступ московського „Большого" в повному складі на сцені Метрополітальної Опери, МЕТ, в Ню Йорку, з виставою „Бориса Ґодунова" — із складом державної арґентинської опери в „Кольон", при співучасті солістів світової слави, як Віктор де Нарке із Швайцарії, Ніно Фальсетті з Італії та ін., і Галини Андреадіс, — як було зазначено в програмі — із ЗСА. Не співаки театру „Кольон" долучилися до „Большого", а вони — лише три долучилися до складу театру „Кольон" у арґентинській столиці! Між співаками світу немає коляборації, а лише компетиція. Вони з „Большого" вважали собі за честь співати з нами — з солістами з вільного світу, з професіоналістами з міжнародною славою.

Аматори, незв'язані контрактами, можуть самі вирішувати, чи їм виступати, чи ні і т. д. Для інформації читачів подам приблизний зразок професійного контракту (який я також підписала, як цього вимагають і від усіх інших професійних мистців світу): „Артист НН мусить бути до диспозиції Театру від дня X до дня V року такого-то для виконання наступних партій та інших, якщо б Театр того потребував". Співак сам не робить контракту, його заключає менажер співака із дирекцією театру, інколи й за 2-3, і навіть 5 років наперед! Артист не має контролі, не вибирає собі партнерів, не може контролювати змін або ліквідувати контракту за своїм бажанням. До останніх днів ні арґентинська преса, ні дирекція оперного театру, ні влада не були певні щодо виступу совєтських артистів, — і тому підготували всі ролі.

Опера йшла 7 разів: 4 рази при співучасті 3-ох артистів з СССР, а 3 рази без них. Мої критики, не розуміючись на елементарних вимогах і законах професіоналізму, на гострих зобов'язаннях супроти контракту, могли б запитати, наприклад, нашого відомого соліста п. Андрія Добрянського, чому він не відмовився, підписавши контракт із Метрополітальною Оперою в Ню Йорку, від участи в „Піковой дамє" чи „Борісє Ґодуновє" російською мовою. Які б із того були наслідки, і взагалі — що він мав би потім робити та для чого це мав би робити?

Український співак чи співачка, що не співали б і де б не виступали — приносять славу не лише собі, а своєму українському народові! Чи ми маємо виступати тільки на принагідних академіях? Де наші українські опери? Соломія Крушельницька виступала в безлічі різних опер — і завжди на славу української вокальної культури, української людини! Як я зазначила, між артистами, як і між спортовцями, немає коляборації, є лише компетиція. Хіба можна пяніста - віртуоза Романа Рудницького обвинуватити в „співпраці з ворогом" за його участь і здобуток на конкурсі піяністів у СССР? Він також змагається за славу своєму народові. І хіба не чинить цього Андрій Добрянський, хоча в суботу 24 січня 1976 р. в МЕТ він співав по-російському партію Нікітіча. На великій світовій сцені опера стає міжнародним мистецьким явищем, але український соліст чи солістка від того не перестають бути тим, чим вони є — дітьми рідного народу і розлошувачами слави для України.

На питання, чому я не співаю зі славними співаками вільного світу, можу лише відповісти: панове критики, щоб добре писати, треба також трохи читати.

В Буенос Айресі у виставі опери „Борис Ґодунов" взяли участь 6 міжнародної слави солістів з Арґентини Еспанії, Італії і я з Амереки. Не я себе так називаю — так нас називала преса.

Щодо бойкотування виступів совєтських артистів за кордоном, коли в тюрмах безневинно караються В. Мороз, С. Шабатура та тисячі інших, коли Україна є в стані колонії в СССР, — я цілком згідна, і ніхто мене не бачив там. Інакше я б не відмовилась від запрошення Комісії культурних зв'язків їхати на концертове турне по СССР. Не знаю, чи багато солістів з вільного світу відмовилися б від таких запрошень.

У нашій пресі вже багато писалося на тему, що робити і як відноситись до конфронтацій із совєтськими громадянами - українцями. Кожний має свою власну опінію. На жаль, щоб не пошкодити абсолютно ні в чому неповинним українцям, я не можу на цю тему більше писати. Коли мова про солістів із „Большого", українців Євгена Нестеренка і Володислава П'явки (Ірина Архипова, солістка із світовим ім'ям — росіянка), які приєднались для 4 гостинних виступів до „Кольон", то можу хіба запитати: чому і для кого вони перестали бути українцями?

Хочеться на закінчення запитати ще й про інше: чи не прийшов уже час так легковажно не творити з сьогоднішніх Симоненків будучих Гоголів та не вимінювати сьогоднішніх Чайковських на будучі мелодії до „Реве та стогне Дніпр широкий", який співається, до речі, на... московську мелодію „Не брані меня родная"?...

Не стягати за рукав униз, а всіма силами підтримувати! — це повинно бути пробоєвим гаслом нашої спільноти.

Заспівати з Іриною Архиповою, гордістю Москви, — це не знеслава, а гордість для української солістки, бо не я туди поїхала, а вона приїхала до нас!

А що вони називали мене бандерівкою, то я з того тільки горда, бо я працювала і буду працювати для слави України.

Галина Андреадіс

† Микола Понеділок

КАЗКА НЕДОСКАЗАНА МОЯ

(Із збірки „Зорепад", „Гомін України", Торонто 1969)

II

А, бувало, в котрої серце надщеблювалось, вона його під дуб несла і там зціляла; а в котрої ластовиння лице обсідало, та тільки росою з дубового листу його змивала. Змивала і піснею благала:

Ой, дубочку, ой ти, дубе,
Соловейку,
Пошли ж мені талан-долю
Молоденький;
Пошли ж хлопця, як сокола,
Не кирпатого,
Не рижого, не старого
Й не цибатого.

А коли вдаряли осінні приморозки і з-над річки кошлаті й замурзані хмари так низько сунули, що аж зачіпляли напівголе верховіття, — тоді дуб самотів. І його обкутував туман, як сум прадавній, сивий. Тоді хіба вряди-годи прибивався хтось до дерева.

— Пішла! Чи бачите? Удовівна пішла.

— Діждала, небога, горя.

— До дуба пішла. Від неї жених, злодюга, відсахнувся.

— Он нахопилася на яку біду! І що ж? Іде туди плакати?

—Ні, примоститься побіля стовбура і сидить мовчки. Їй там легшає.

— А як дощ?

—На неї й крапля не впаде. Їй під дубом, як у Бога за пазухою.

Отож, дуб не лише людей розважає-забавляє, а як треба — то їм і підсобляє.

Про що ж дідусь Марко сьогодні збирається оповідати?

Про криласте дерево, що в гожу літню днину купає своє похиле гілля в гречці та пшениці? Чи про скрипливий, тріскотливий дуб, із дупла якого в сніговії гемонське світло вимигує, і пугання та сичання на ввесь пустельний вигін чується?

Та ж про дуба не лише дорослі, а й кожна дитина все вже знає. Але про нього і правду і домисел ще й ще раз хочеться, як про рідне щось, вислухувать без краю.

Хай дід розказує. Всі на його розповідь жаждиво чекають . . .

***

Ми, півпарубоччя, давно вже на вулиці порозсідалися півколом. Ще й чийсь пес присусідився до гурту. Виждаємо. А дід як повільниться! Так же кортить послухати, а він, начебто навмисне, зволікає. Водить закандзюбленою палицею по траві, креслить якісь візерунки — і хоч би тобі що! — ні пари з уст. Як сонний. Хтось уже й пса вщипнув, щоб той заскавулів чи там загавкав і розворушив старого — і це, на горе, не подіяло: дід забрав від нас собаку, прикрив її своєю свитою — і знову ні словечка. Що скоїлось? Не сидиться нам. Хтось кашлянув . . .

— Діду, — не втерпів уже Семенко-шибай-голова, — ви ж обіцяли . . . про дуба . . . Чи може охоти вже не маєте?

— Маю, — і дід Марко часто-часто заклíпав запалими очима. Маю охоту, а тяжко починати. Боляче мені.

— А що у вас болить? — і всі ми пронизуємо діда поглядами. — Що?

— Душа.

— Підіть у поліклініку, дідусю, — найменший з-поміж нас вирвався з порадою. — Порошків дадуть.

— Не зарятують порошки.

— А ви майніть на вигін. І до душі листя з дуба прикладайте. Може попустить. Дуб же всесильний.

— Пропав, хлоп'ята, наш широколистий дуб! — і дід узявся ребром долоні очі витирати. — Не буде вже його. Так-так . . . Це дерево вже запропащене. Повікувало — і завтра й згине.

Ми такого — айбо! — не сподівалися. Відразу півколо наше заворушилося. Дехто з нас перезирається. Хтось схопився на рівні ноги. А я не спускаю з діда очей...

— Е, діду, ви нас страхаєте! Дуба ніхто зачепити не посміє.

(Продовження буде)

ГРА З ВОГНЕМ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

робиться, пошанувати суверенність Ливану; на північній границі Ізраїля витворився новий небезпечний фронт, а вслід за тим радикально змінилося відношення сил у тому районі. Прем'єр Ізраїля Іцак Рабін прибув до Вашінґтону ... порахувати втрати, а дехто радить президентові Фордові поїздку на Близький Схід слідами Годесберґу й Мюнхену.

Подібна, хоч зі зовсім іншим підтекстом і реквізитами, драма розвивається в Анґолі. Москва підсилає туди всі потрібні засоби, дорадників, пробоєві бриґади Кастра; ЗСА, очевидно, пропонують переговори, а в міжчасі тиснуть на Південно - Африканську Республіку, щоб та відступами виявила добру волю.

Як довго триватиме така гра? Аж доки Москва не схопить ЗСА „за живе", доки привид її останньої перемоги не нестиме зі собою безвихідної поразки Заходу та ЗСА. Значить — гра з вогнем і то з обидвох боків!

Ще може небезпечніша гра з вогнем почалася в країні Гамлета. На замку Ельсіноре, в атмосфері подібній до тієї, в якій впали відомі слова „бути, чи не бути", соціялістичні партії Европи нараджувалися, чи прийняти комуністів до урядів своїх країн чи ні. Чи хтось зацитував Гамлетове „бути, чи не бути" — не знаємо, але знаємо, що деякі великі й впливові соціялістичні партії домагалися такого допущення. На наслідки цього не довго треба було б чекати. Тим більше, що в ситих країнах Заходу бюрґери в часі спокійного травлення міркують не раз за покійним Бертраном Расселем: „Беттер ред, ттен дед". А американ. впливові часописи пишуть відкрито: Для американського громадянина економічна безпека важніша від національної. Подібно думали ті наші селяни, що зі зброєю в руках виступали проти вступу військ своєї держави до своєї „Пашківської республіки", або вбивали баґнет у землю й ішли „обробляти земельку", властне, мали на увазі свою „економічну безпеку", а кільканадцять років пізніше загинули у великому голоді. Історія — учителька життя для тих, хто хоче учитися ...

Залишається тільки питання: хто більше винний у тій грі з вогнем, аґресор, який наступає, чи нападений, який не хоче боронитися, а тим самим допомагає аґресорові?

ДИСКУСІЯ...

(Закінчення зі стор. 2-ої).

ністичні партії здобули у виборах багато голосів громадян. Тому італійські комуністи пропонують найбільшій партії своєї країни — християнським демократам — створити коаліційний уряд. Французькі комуністи ввійшли в союз з соціялістами й радикалами на спільній плятформі, що визнає всі демократичні свободи. Теж еспанські комуністи устами свого провідника Карілльо заявили, що в зреформованій Еспанії будуть шанувати вільності, в співпраці з демократичними партіями.

На конференції в Гелсінггері француз Міттеран рекомендував іншим соціялістичним партіям знайти шлях до порозуміння з компартіями їхніх країн. Ця пропозиція не мала прихильности у соціялістів тих країн, в яких компартії не мають ніякого впливу. Гостро виступив проти будь-яких контактів соціялістів із комуністами голова німецького уряду Гельмут Шмідт. Адже у Східній Німеччині навколо Берліну владу мають комуністи з ласки Москви. Вони відгородилися від вільної Німеччини високим муром і замінованими полями по всьому кордону, що відділяє советську Німеччину від Західньої Федеративної Республіки.

Подібно говорили на конференції в Гелсінггері делеґати інших великих соціялістичних партій, що мають владу в своїх країнах. Самозрозуміло, вони пильно придивляються, що діється в комуїністичних партіях і вітають прояви опозиції комуністів проти московської команди. Однак вони не вірять у скору зміну в настроях і в політиці комуністів, бо знають правило:

„Чим горщик накипів, тим і відгонить". Відомо, що Ленін учив своїх партійців хитрувати, дурити противників, щоб викликати їхнє довір'я і захопити владу. А комуністи всякої масти лишаються „ленінцями", вони одержимі жадобою влади за всяку ціну. Тому обережність у відношенні до комуністів — це вимога реальної політики.

В ЧІКАҐО ВІДЗНАЧАТЬ УРОДИНИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Чікаґо, Ілл. — Українська католицька парафія св. Володимира і Ольги відзначить тут у вівторок, 17-го лютого ц.р., 84-ті роковини Блаженнішого Патріярха Йосифа. В програмі: год. 7-ма вечором — соборний Молебень в намірені Ювілята і Помісної Української Католицької Церкви в соборі св. Володимира і Ольги при Овклей і Суперіор вулицях; год. 7.30 — врочисті збори в авдиторії собору з доповіддю ред. Василя Качмара, гостя з Нюарку.

„Унікальність запорозьких військ" була темою доповіді в коледжі в Мейн

Річмонд, Мейн (В. Б. К.). — Дня 4 листопада минулого 1975 р., відбулася перша в стейті Мейн публічна доповідь на українську тему того дня о год. 7.30 вечора, в місті Брансвіку, в залі місцевого коледжу, названого ім'ям його основника Бовденколеджом, директор Українського Гарвардського Центру, проф. д-р Омелян Пріцак виголосив доповідь на тему: „Унікальність Запорозьких військ".

Широко розвинуту тему, включно з ролею Могилянської Академії на Сході Европи, із зацікавленням вислухали більше сотні англомовних слухачів, між ними кількох проофесорів, як також студентів факультету історії Східньої Европи. Доповідь була спонзорована Сінійор центром коледжу під керівництвом проф. Джеймса Е. Ворда та зорганізована Василем Б. Крохмалюком.

Матеріяльну сторону, пов'язану з приїздом прелеґента і його побутом в Мейні, повністю перебрав на себе д-р Аркадій Очеретко, лікар - хірург в місті Бев, за що йому належиться особлива вдячність від малочисельної української громади в Мейні.

Вілкс коледж заповідає салют українським поселенцям

Вілкс - Беррі, Па. — Фестиваль українського танку і пісні є одною з кількох імпрез, що їх заплянував департамент чужих мов і літератур місцевого Вілкс коледжу на 1976-ий рік в рамках 200-річчя Американської Незалежности. Фестиваль, як і інші запляновані програми, проходитиме під знаком салюту першим українським поселенцям Вайомінг Веллі в східній частині стейту Пенсильвенія та відмічення їхнього вкладу в розвиток цього району.

У фестивалі, який відбудеться в суботу, 21 лютого, о годині 7-ій увечорі в авдиторії Мистецького Центру цього коледжу, візьмуть участь два мистецькі ансамблі з Філядельфії: чоловічий хор „Прометей" під батутою Михайла Длябоги і танцювальний ансамбль „Волошки" під мистецьким керівництвом Зої Граур-Корсунь. Організатори фестивалю рівнож плянують включити в програму місцеві українські мистецькі групи, згідно з пресовим повідомленням, як рівнож влаштувати виставку українського мистецтва. Квитки вступу, в ціні 1.50 дол., продаватимуться вже від вівтірка, 17 лютого, в касі Мистецького Центру.

„БІЛОСНІЖКА" В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Заходами 18-го Відділу СУА тут у неділю, 8-го лютого ц.р. о год. 3-й по полудні в Українській Централі, 240 Говп евеню, Ляльковий Театр, який існує при 83-му Відділі СУА під керівництвом пані О. Гасцької, покаже казку „Білосніжка" для дітей й молоді.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Головна Пластова Булава

повідомляє, що

IX-ий ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД УСП

(МІЖКРАЙОВИЙ)

відбудеться НЕВІДКЛИЧНО

в днях 11, 12 і 13 червня 1976 р.

на Пластовій Оселі

„Новий Сокіл" б. Боффала

Дальші інформації про З'їзд будуть подані своєчасно до відома.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК у США

висловлює глибоке співчуття

ЛЮБОВІ АРТЕМІВНІЙ ДРАЖЕВСЬКІЙ

член-кореспондент і незмінний активний працівник Академії та всій Родині, з нагоди смерти Матері 3-го лютого 1976 р. в Ню Йорку

Д-ра Олени Олександрівни

ДРАЖЕВСЬКОЇ

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНІЙ!

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 6-го лютого 1976 року на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., о 12-ій годині дня.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 2-го лютого 1976 р., прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І ТАТО

бл. п.

МИКОЛА ТРИТЯК

народжений в Україні.

ПАНАХИДА — в четвер, 5-го лютого 1976 р. в похоронному заведенні Walsh & LaBella, Woodhaven, N.Y.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 6-го лютого 1976 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Марії в Озон Парк, Н. Й., опісля на цвинтар Cypress Hill.

В глибокому смутку:

дружина — ВАЛЕНТИНА
донька — ОЛЬГА
син — ПАВЛО
та ближча і дальша Родина

У тяжкому смутку сповіщаю усіх Друзів і Знайомих що у вівторок, 3-го лютого 1976 р. відійшла у Вічність, на 79-му році життя, моя Найдорожча ДРУЖИНА

ГАЛИНА ФЕДОРІВНА ПОТІШКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в українській православній церкві св. Тройці в Боффало, Н. Й., 4-го, 5-го і 6-го лютого 1976 р.

ПОХОРОН на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., в суботу, 7-го лютого 1976 р. з церкви.

Опечалений чоловік Покійної —

ВАСИЛЬ ПОТІШКО

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого БАТЬКА, ДІДУНЯ І ШВАГРА

св. п.

о. ЛЕВА ЛІЩИНСЬКОГО

довголітнього пароха Амстердаму, Н. Й.,

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені

в АМСТЕРДАМІ і ВОТЕРВЛІТІ, Н. Й.

в дні 11-го лютого 1976 р.

Про молитви за душу Покійного просять — син — ЯРОСЛАВ з РОДИНОЮ

Дорогому ВАСИЛЕВІ ЯКОВИЧУ висловлюємо найглибше співчуття з приводу смерти Його ДРУЖИНИ

Галини Федорівни

ПОТІШКО

Друзі: З. БОГДАНІВСЬКА
С. КОЗИЦЬКА
В. ТРОХІМЕНКО

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

Христини Мацілинської

слідуючі особи складають свої жертви на Фонд Беатифікації Слуги Божого АНДРЕЯ:

Омелян Мацілинський	$50.00	М. Баінгбрідже	5.00
Юрій Мацілинський	50.00	Д. С. Орр	10.00
Остап Мацілинський	50.00	Ф. Н. Сташецкі	10.00
Кость і Ст. Мацілинські	25.00	Ф. Т. Коллієр	5.00
Мотря Мацілинська	25.00	Х. Боагбедасон	15.00
Д-р Юліян і Слава Залізняк	50.00	Анна Ладика	5.00
Ірена Клос і діти	25.00	Б. С. Добранскі	5.00
Дмитро Пук	20.00	Й. Волькович	5.00
Д. А. Варней	10.00	Я. Г. Крупяк	10.00
Дж. К. Говелл	10.00	Д-р Д. Савдик	5.00
		Іван Лотоцький	5.00
		Й. Ленарт	5.00
		В. Л. Колодчин	10.00
		Разом	$410.00

Грузинська ССР також переживає сільськогосподарську кризу

Москва. — Газета „Зоря Востока' 'поінформувала, що в останньому тижні січня відбувся в Тбілісі XXV з'їзд Комуністичної партії Грузії, на якому з головною промовою виступив перший секретар грузинської Компартії Едуард Шеварднадзе. З'їзд був скликаний у зв'язку із з'їздом ЦК КПСС, який відбудеться вневдовзі. Шеварднадзе піддав гострій критиці численні недостатки і недотягнення в економіці Грузії. Він також різко критикував поступування грузинської інтелігенції, яка, на його думку, пересякла кар'єризмом і підкупством, в чому завинили не тільки самі інтелігенти, але також, і то в першу чергу, партійні керівники, які не бажали встрявати у життя інтелігентської верстви. Окрему увагу теперішній верховода Грузії присвятив сільському господарству, яке переживає кризу, опинившись на шостому місці у вирощуванні зерна, на восьмому у продукції картоплі, на передостанньому місці у плеканні винограду і на останньому у вирощуванні і „продажу державі" овочів та ярини. Дуже погано представляються справи також в інших ділянках господарства. Всі ці „недоліки", на думку Шеварднадзе, треба пояснювати не так збайдужінням до сільського господарства населення, але в першу чергу корупцією керівників.

„Зоря Востока" опублікувала промову Шеварднадзе повністю. Як відомо, перший секретар грузинської Компартії був назначений на це становище у вересні 1972 р. За цей відносно короткий час в Грузії проведено кілька партійних чисток і зроблено основні зміни в самому ЦК. Минулого тижня знято, рішенням ЦК Компартії Грузії, предсідника Верховної Ради Грузинської ССР Геогія Дзоцінідзе, про якого сказано в офіційній заяві, що він бажає повернутися до наукової праці. На його місце призначено Павела Гіляшвілі, який досі виконував функцію голови партійної організації в Тбілісі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 14-го ЛЮТОГО 1976 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 266 Відд. о год. 7:30 веч. в Укр. Горож. Клюбі, 3-5 Теллер вул. На порядку: звіти Управи за 1975 р. та вибір нової на 1976 р. Проситься чл. прибути. В. Труфин, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го ЛЮТОГО 1976 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Єдність 163 Відд. о год. 12-ій дня в Укр. Горож. Клюбі, 847 Н. Френклін вул. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1976 рік. — Ст. Филик, фін. секр.

ПАРМА, Огайо. Надзвичайні загальні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334-го Відд. о год. 12:30 по пол. в залі Кардінал Севінгс Коз., при 5839 Рідж Рд. На порядку: платня чл. Управи і К. Комісії Т-ва. Проситься чл. прибути. По Надзв. загальних зборах відбудуться місячні. Управа на 1976 р.: М. Задерецький, предс., Б. Задорецький, заст. предс. і рек. секр., С. Бохонок, фін. секр., М. Бохонок, заст. фін. секр. К. Комісія: П. Бохонок, гол., Луіс Ленарт, член.

ШКІЛЬНА ЗАБАВА

Ню Йорк. — Заходами Української Школи св. Юра тут в неділю, 8-го лютого ц.р. від год. 2 до 8-ої вечора в приміщенні Школи при 6-й вулиці між 2 і 3 евеня, відбудеться шкільна забава в програмі якої передбачені різні гри, виграші і смачний буфет. Вступ: для дітей 1, для батьків і старших 2 доляри.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЩЕ ПРО ПРЕСОВУ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

турах, Плющ розповів про свій побут в „психушці" Дніпропетровська, як там намагалися протягом перших днів зломати індивідуальність людини і зробити її безрадною зарання. Спершу людина ставить спротив, говорив Плющ, потім починає боятися за родину, а далі попадає в повну апатію, затроєна медикаментами.

Для українського учасника пресової конференції було найважливеші завважити відповіді на питання, що торкалися національних почувань Плюща та наставлення в цих справах. На самому початку Плющ заявив: „Мені 36 років і я українець". Це було сказане таким бездискусійним тоном, що дальші питання були під впливом цієї заявив Плюща. Як хтось питав про можливість повернення, то вже в питанні була мова про повернення в Україну а не до СССР. На це питання Плющ відповів, що на жаль, він не вірить, що це станеться.

Було питання про самостійність України. Л. Плющ відповів, що Україна повинна бути самостійною, але чи це можливе і коли — важко сказати. На питання про стан українського спротиву, Плющ, маючи на увазі відомих йому учасників спротиву, відповів: „Сьогодні цей спротив розчавлений, але не надовго". На питання щодо національної політики Москви відповів: зокрема жорстокі переслідування падають на резистантів поневолених народів — українців, молдаван, вірменів, татар, балтійців. Найбільше переслідують тих, яких звинувачують в ухилах від офіційного марксизму, і їх вважається „небезпечними внутрішніми ворогами". Про причини свого ув'язнення Л. Плющ сказав, що не так відомі нам листи в справі Галанскова і Буковського причинилися до цього, але й його статті на тему національного питання, як він його бачив на підставі творів Маркса і Леніна і дав вислів у самвидавних статтях. Недавні статті, як ішли на Захід, то, мовляв, їх затримали російські демократи, що наставлені антимарксистськс. Також відмітив факт, що та стаття є у відомсті для „Хроніки поточних подій" та „Українського вісника".

Одну з найцікавіших відповідей дав Плющ на таке питання: Як це так, що каже Плющ про заник пам'яти, а подає точні деталі про побут у „психушці"? Спокійним голосом людини, що пережила пекло, Плющ сказав: „Я запам'ятав соту частину того, що бачив, а й це тому, що ввесь час вмовляв в себе, що це треба запам'ятати, щоб пізніше розповісти". В цьому місці Татьяна Плющ заявила, що перші слова Леоніда при їх зустрічі були: „Я мушу все це собі пригадати, я мушу пригадати, щоб про це розповісти".

Плющ заявив в дальшому, що він має малу надію на звільнення Валентина Мороза, як і Мустафи Джемілєва, за якого прохає окремо боротися і то негайно, бо ця людина голодує і вмирає, якщо вже не вмерла. Він рівнож закликав боротися за Мороза, бо все можливе, коли буде змобілізована міжнародна опінія, якій Плющ приписує окреме значення. Він уважає, що світова опінія впливає на можновладців в Кремлі і від її тиску буде залежати, чи посиляться репресії в СССР, чи ні. Уся совєтська система гнила і хвора — казав Плющ. Наростають нові сили інтеліґенції, які можуть довести до еволюції режиму в кращому напрямку, але це буде теж залежати у великій мірі від того, чи вони знайдуть ефективну підтримку світових сил, що змагаються за свободу, за свободу людської і національної гідности, за свободу вибору. Плющ здеклярував себе марксистом, навіть комуністом. Для нього ідеалом був би соціялізм з таким обличчям, з яким він виявився під час „празької весни" в 1968 році. Провідники СССР зрадили ідеї соціялізму і встановили державний капіталізм. Але Плющ і більшість українських резистантів вірять в те, що можна здійснити марксизм для добра людства. Хибащо еміґрація потрапить переконати його в протилежному — це питання великої проби для нас, для наших інтелектуальних здібностей та вміння представити йому новий світ і невідомі йому антимарксистські тези.

Татьяна Плющ відповіла на питання про долю матерей і дітей та ув'язнених жінок в СССР. Сказавши про трагедію дружини ув'язненого, вона перейшла до трагедії матері. Мати хоче, щоб діти не соромились ув'язненого батька, а гордилися ним. Чим допомогти в цій справі? Було питання, на яке вона відповіла: „Тим, щоб вони знали, що про них думають і переживають їхню трагедію". На запит про жінок-політв'язнів, Татьяна Плющ заявила: „Я говоритиму про ув'язнених українок — Ніну Строкату, що відбула частину свого ув'язнення і була звільнена, про Надію Світличну та Ірину Калинець. Це героїні. Не забудьте про них і візьміть їх за зразок."

Рідко світова преса надала такого розголосу одній пресовій конференції. „Ле Монд" опублікував окреме інтерв'ю з Плющем (текст цього інтерв'ю був поданий у вчорашній „Свободі", але без уточнення джерела), а інші пресові органи поміщували вже на кілька днів перед конференцією різні звідомлення в цій справі. Справа Плюща стала міжнародною проблемою, а що він заявляє себе українцем, то й українська справа вирнула на міжнародну сцену з нечуваним досі розголосом. Питання його ідеологічних поглядів — це окреме питання. Його слід залишити в рямках боротьби за вселюдські ідеали і права на вільний вибір.

АМЕРИКАНСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вії, СССР, за „антисовєтську агітацію і пропаганду".

Будучи одним серед групи російської інтелігенції, який виступав в обороні людських прав в СССР, о. Романюк провів велику частину свого зрілого віку в ув'язненні. В 1944 р. комуністичні власті закинули, що він є „націоналістичним церковником" і засудили його на 10 років концтабору.

Політичні ув'язнення вкоротці стали суттю життя для прихильників людських прав і о. Романюк був знову заарештований в 1972 р. та засуджений до 15 років екзилю і концтаборів.

Його боротьба за людські права продовжувалася дальше в часі його ув'язнення. Минулого літа він написав листи до Папи Павла VI і до Світової Ради Церков, яка відбувала нараду в Женеві і в яких він домагався звільнення політичних в'язнів.

Коли минулого серпня сторожі забрали Біблію у священика, він почав голодівку (Зберігання Біблії не уважається нелеґальним в СССР).

Згідно з п. Зваруном, досі не одержано від російських пресових аґенцій жадних вісток відносно о. Романюка, але він додав, що „священик перебуває в жорстокому Мордовському кліматі і знаходиться, мабуть, близько смерти".

„О. Романюк потребує негайної допомоги, — казав п. Зварун, — кожної, найменшої допомоги". Він закликає читачів ТМ-ЮМР („Тексан Методист — Юнайтед Методіст Репортер") слати Біблію до російського амбасадора в ЗСА з проханням переслати священикові, як символ релігійної свободи. Біблії повинні бути переслані до амбасадора Анатолія Ф. Добриніна,

Embassy of the USSR, 1115 16th St., N.W. Washington, D.C. 20036.

П. Зварун просить тих осіб, які будуть слати Біблію, вислати йому поштову карточку коротко описуючи свої заходи на адресу:
Bibles, P.O. Box 6066, Baltimore, Md. 21231.

— X —

Зразу після появи цієї статті і заклику, американський районовий прокуратор (Каунті аторней) Ґреґорі Л. Андервуд вислав листа до совєтського амбасадора А. Добриніна. Подаємо переклад цього листа на українську мову:

„Амбасадор Анатолій Ф. Добринін, Амбасада СССР, Вашінґтон, Д.К. 20036.

Справа: Ув'язнення о. Василя Романюка.

Дорогий Пане:

Я християнин, мені велів мій Бог і Ісус Спаситель Христос „любити", „благословити", „робити добро для", „молитися за" моїх ворогів. Я не вибрав вас на мого ворога тому, що я не маю цього привілею. Бог любить вас так багато, як і мене, не більше і не менше.

Боже серце розривається через людські страждання, зокрема коли вони приходять від іншої людини.

Чи є це можливо, щоби великі народи СССР справді злякалися малого священика? Він любить вас і бажає допомогти вашим людям. Чи може це бути проти політики СССР?

Напевно сталінські чистки кінця 30-их років не різняться від поступування з о. Романюком.

Я долучую святу Біблію, щоби ви її читали. Мені прикро, що я не маю її в перекладі на вашу мову, але все ж вона буде промовляти до вашого серця.

Я молюся за вас, за вашу родину, за вашу країну. Якщо ви добровільно рішите вбити о. Романюка, то його місце заступить 10 тисяч нових. Ви не можете вбити всемогучого Бога. З пошаною

Ґреґорі Л. Андервуд".

„ПЛЮЩ ОБВИНУВАЧУЄ!"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ференцію. У числі з 4-го лютого ця газета присвятила багато місця пресовій конференції під загальним заголовком „Плющ обвинувачує", подаючи багато уривків з його заяви про побут у Дніпропетровську та зазначаючи, що його очі блищали, а заля була зафасцинована його особою. Поміщено фото Плюща з дружиною та фото артиста Ув Монтана.

В окремому коментарі П'єр Сіссон пише в тому ж числі „Ле Фіґаро", що протягом двох і пів години Л. Плющ витримав майже непорушно спит журналістів і запрошених гостей. Кожному хотілося, щоб він виявив зворушення ,слабість і втому — нічого подібного. Безупинно він відповідав на десятки питань, показуючи, що він майже вповні повернувся до сили. З напруженим обличчя, з розтягненими ніздрями він намагався відгадати настрій журналістів, що йому вдалося. Він курить без перестанку, запалюючи одну цигарку від другої. „Так ось сидячи перед нами — він свого роду велетень в стилю Солженіцина, не натхненник, але людина, яка вийнятковим шляхом дійшла до певности в собі, не щоб умерти за цю певність, а з готовістю вмерти, щоб ця певність послужила іншим" — пише „Ле Фіґаро".

Щоденник „Франс Суар" подав на першій сторінці: „Плющ розповідає про свій хресний шлях".

Вийнятково цікаво відізвалася крайня ліва газета „Ліберасіон". Недавно ця газета викликала голосний скандал, публікуючи список аґентів Сі-Ай-Ей у Парижі. В числі з 3-го лютого, в день пресової конференції, цей щоденник подав список не переслідувачів, а переслідуваних, бо, підкреслила редакція, мало знаємо про в'язнів в СССР, а це ж також люди — інтеліґенція, робітники, яких запроторюють до „психушок" за те, що вони не думають так, як думає партія. Список цей приготований на підставі матеріялів відомого англійського совєтолога Пітера Реддавея, який доводить, що в СССР є „багато інших Плющів". Список із 30 прізвищ включає й українські: Микола Корейко, Борис Ковгар, Зіновій Красівський, Анатоль Лупиніс, Микола Плахотнюк, Рафальський, М. Рубан, Филенко, Йосип Тереля, Василь Грішин.

Учислі з 4-го лютого ця газета подала інформації Левка Лук'яненка, якому загрожує запроторення в „психушку" після виходу з концтабору. „Ліберасіон" настоює, що ці „інші Плющі" потребують нашої підтримки і що ми мусимо за них змагатися, за основні права в СССР. „Демократія починається від права на власну думку", заявила газета, яка рівнож звернулась до конґресу французької компартії, щоб вона опублікувала список в комунікатах із конґресу. Плюща визволила міжнародна солідарність, твердить „Ліберасіон", в якій рівнож взяла участь французька компартія. Коли компартія заявляє, що вона еволюціонуватиме далі, то даємо нагоду цю еволюцію потвердити.

Подані списки обмежуються до в'язнів в психіятричних лікарнях, бо це найжахливіший спосіб зломити людину. В тюрмах і концтаборах перебувають мільйони і годі скласти їх списки, твердить „Ліберасіон".

Пресова конференція мала відгук в усій професійній пресі. Одні щоденники більше, другі менше наголошували українську національність Плюща, яку важко промовчати тепер. Пов'язання з міжнародною проблемою лівих рухів, з розходженнями в них ,із змаганням за свободу людини ставить першого українця, що вирвався з СССР, у центр уваги всього світу. Це те, на що заслужив собі Плющ, але це також те, від чого вся українська справа має користь коштом його страждання, його викликів та його незламности.

ТАРЗАН, Ч. 7426. Тар-зан і ватажок Мувіро

Коли Тарзан вирушає в західньому напрямі, то в далині з'являється знайома постать...

Ватажку Мувіро!

Тарзане!

Надто багато часу проминуло від хвилини, коли я бачив тебе останній раз!

Так, Тарзане!.. Але твоє обличчя віддзеркалює турботу... Що саме непокоїть тебе?

Тарзан описує трагічну подію...

Я половину моїх воїнів відішлю додому, а решта піде з тобою, аж поки ми не визволимо господині нашої мирної долини!